

Uszczegółowienie Procedury realizacji projektu grantowego

Eko Gminy – montaż instalacji OZE w dorzeczu rzek Barycz i Bystrzyca

- Wszystkie instalacje w projekcie będą musiały funkcjonować przez okres 5 lat od jego zakończenia, to jest do końca 2023 roku (jeśli projekt rozliczony zostanie w całości do końca 2018 roku), w nieziennej konfiguracji, bez możliwości ich przerabiania i rozbudowywania.
- Instalacje w ramach projektu rozliczane są w kwotach brutto dla osób fizycznych i w kwotach netto dla podmiotów gospodarczych posiadających możliwość odliczenia podatku VAT. Decyzję, jaka powinna być zastosowana stawka podatku VAT podejmuje wykonawcą instalacji, który odpowiada za wystawioną przez siebie fakturę VAT.

Harmonogram realizacji i rozliczenia grantów:

- Grantobiorca zakwalifikowany do projektu podpisuje umowę we właściwym urzędzie.
- Grantobiorca zobowiązany jest do udokumentowania przeprowadzenia badania rynku, poprzez przedstawienie trzech ofert potencjalnych wykonawców, z których przynajmniej jedna, wybrana musi spełniać wszystkie wymagania określone w Procedurze Realizacji Projektu.
- Grantobiorca przedstawia do akceptacji ekspertowi na adres email: dawidkosciolik@gmail.com szczegóły techniczne wybranej oferty wraz z dokumentami potwierdzającymi spełnienie przez wykonawcę wszystkich wymogów określonych w Procedurze Realizacji Projektu.
- Po uzyskaniu od eksperta (drogą elektroniczną, bądź pisemnie podczas konsultacji) zwrotnego potwierdzenia spełnienia wymagań technicznych, Grantobiorca przystępuje do podpisania umowy z wykonawcą. Wydruk potwierdzenia stanowił będzie załącznik do wniosku o wypłatę grantu.
- Na stronach urzędów zamieszczony będzie harmonogram obecności inspektora nadzoru w poszczególnych gminach. Grantobiorcy zainteresowani odbiorem instalacji w poszczególnych dniach zobowiązani będą o wcześniejsze zgłoszenie tego faktu w urzędzie. W odbiorze instalacji przez inspektora może, lecz nie musi uczestniczyć wykonawca.
- W pierwszej kolejności odbierane będą instalacje zrealizowane i zgłoszone do urzędów w pierwszym etapie realizacji projektu, do końca stycznia 2018.
- Po odbiorze instalacji przez inspektora nadzoru Grantobiorca kompletuje wszystkie dokumenty niezbędne do rozliczenia grantu i składa je w urzędzie gminy. Grantodawca nie określa sposobu i okresów rozliczeń Grantobiorcy z wykonawcą, jednak do dokumentów rozliczeniowych niezbędne jest dołączenie potwierdzenia zapłaty całej kwoty wynikającej z realizacji projektu.

- Po sprawdzeniu i zaakceptowaniu kompletu dokumentów następuje wypłata grantu na rachunek bankowy Grantobiorcy w wysokości 85 % kosztów kwalifikowanych wynikających z faktury VAT, jednak nie więcej niż wynika to z limitów określonych w projekcie dla poszczególnych instalacji.

Dodatkowe informacje dla instalacji fotowoltaicznych:

- Odbiór instalacji z udziałem inspektora nadzoru może nastąpić przed przyłączeniem jej do sieci energetycznej przez jej operatora (zainstalowanie odpowiedniego licznika). Złożenie dokumentów rozliczeniowych do urzędu nastąpić może dopiero po podpisaniu przez Grantobiorcę umowy z zakładem energetycznym i uruchomieniu instalacji.

- W związku z opracowywaną w ramach projektu dedykowaną aplikacją zbierającą i przetwarzającą dane, w każdej instalacji niezbędne będzie zainstalowanie specjalnego rejestratora danych, zbierającego niezbędne informacje i wysyłającego je bezpośrednio na serwer. W związku z zastosowaniem w projekcie falowników różnych firm, nie ma możliwości wykorzystania w tym celu danych, które mogą być gromadzone na serwerach producentów urządzeń i zebrania ich w jednolitym formacie. Każdy producent stosuje swój protokół transmisji a część z nich za ich wykorzystanie pobiera wynagrodzenie. Zgodnie z informacją podaną na spotkaniach z mieszkańcami w listopadzie 2017 r i konieczności spełnienia wymogu wniosku, rejestrator danych będzie niezbędnym elementem instalacji, a jego koszt z oprogramowaniem to kwota ok 300 zł brutto, który musi być uwzględniony przy wycenie instalacji. Urządzenia te montowane będą po uruchomieniu wszystkich instalacji w projekcie.

- Jeśli pozwalają na to możliwości techniczno-budowlane, dopuszczalne jest zastosowanie inwertera, którego masa jest wyższa niż wskazana w Procedurze Realizacji Projektu Grantowego, ale nie przekracza 16 kg .

- W zapisie „Wymaga się, aby panele były fabrycznie nowe i wyprodukowane nie później niż w 2016 roku.” wystąpił błąd stanowiący oczywistą omyłkę pisarską. Wymaga się aby urządzenia były wyprodukowane nie wcześniej niż w 2016 roku.

W celu ujednoczenia sposobu wykonywania instalacji przez firmy wykonawcze wprowadza się dodatkowe zapisy dotyczące wymogów prawnych jak poniżej:

Dodatkowe wymagania dla inwerterów zastosowanych w projekcie:

Dostarczone falowniki muszą spełniać wymogi obowiązujących norm, dyrektyw oraz wymagań odpowiedniego Operatora Sieci Dystrybucji do którego sieci instalacje fotowoltaiczne zostaną przyłączone.

Zgodność z dyrektywami europejskimi i normami dla mikroinstalacji o prądzie znamionowym nie większym niż 16A:

- a) Zgodność z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/35/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie harmonizacji ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do udostępniania na rynku sprzętu elektrycznego przewidzianego do stosowania w określonych granicach napięcia (LVD)

oraz zharmonizowanymi z nią normami:

- PN-EN 62109-1:2010 *„Bezpieczeństwo konwerterów mocy stosowanych w fotowoltaicznych systemach energetycznych – Część 1: Wymagania ogólne*
- PN-EN 62109-2:2011 *„Bezpieczeństwo konwerterów mocy stosowanych w fotowoltaicznych systemach energetycznych – Część 2: Wymagania szczegółowe dotyczące falowników*

- b) Zgodność z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/30/UE z dnia 26 lutego 2014 roku w sprawie harmonizacji ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do kompatybilności elektromagnetycznej (EMC)

oraz zharmonizowanymi z nią normami:

- PN-EN 61000-3-2:2014-10 *„Kompatybilność elektromagnetyczna (EMC) – Część 3-2: Poziomy dopuszczalne emisji harmonicznego prądu (fazowy prąd zasilający odbiornika) □ 16 A*
- PN-EN 61000-3-3:2013-10 *„Kompatybilność elektromagnetyczna (EMC) -- Część 3-3: Poziomy dopuszczalne -- Ograniczanie zmian napięcia, wahań napięcia i migotania światła w publicznych sieciach zasilających niskiego napięcia, powodowanych przez odbiorniki o fazowym prądzie znamionowym < lub = 16 A przyłączone bezwarunkowo*

- c) Zgodność z normą PN-EN 50438 (lub wersją europejską EN 50438) *„Wymagania dla instalacji mikrogeneracyjnych przeznaczonych do równoległego przyłączenia do publicznych sieci dystrybucyjnych niskiego napięcia”*, która stawia wymagania dla zapewnienia prawidłowej współpracy mikroinstalacji z systemem energetycznym

Wszystkie falowniki dostarczone Zamawiającemu powinny być wyprodukowane nie później niż na 12 miesięcy przed datą ich montażu.

Minimalne parametry techniczne systemów montażowych:

Instalacje dachowe należy montować na konstrukcjach aluminiowych z wykorzystaniem haków dachowych /śrub dwugwintowych/ kotew oraz wszystkich elementów łączących profile takich jak śruby, nakrętki, podkładki itp. wykonanych ze stali kwasoodpornej lub aluminium. Nie dopuszcza się stosowania haków dachowych /śrub dwugwintowych/ kotew stalowych oraz elementów łączących profile takich jak śruby, nakrętki, podkładki itp. ocynkowanych.

W przypadku zastosowania systemów aerodynamicznych niezawodne posadowienie instalacji musi zagwarantować zastosowanie odpowiedniego dociążenia z uwzględnieniem stosownych parametrów dla danego systemu takich jak, strefa wietrzności, wysokość budynku, kategoria terenu czy współczynnik tarcia statycznego pomiędzy systemem montażowym a dachem. Wartość dociążenia musi zostać określona przez projektanta na etapie opracowywania dokumentacji i doboru systemu montażowego.

Systemy montażowe należy zaprojektować z uwzględnieniem stosownych norm zwłaszcza w zakresie obciążenia śniegiem PN-EN 1991-1-3:2005 - *Eurokod 1 -- Oddziaływania na konstrukcje -- Część 1-3: Oddziaływania ogólne -- Obciążenie śniegiem* oraz wiatrem PN-EN 1991-1-4:2008/A1:2010 - *Eurokod 1: Oddziaływania na konstrukcje -- Część 1-4: Oddziaływania ogólne -- Oddziaływania wiatru*.

System montażowy musi zostać zaprojektowany i dobrany w taki sposób, aby zapewnić prawidłowe funkcjonowanie instalacji fotowoltaicznej w okresie min. 25 lat.

System montażowy powinien zapewnić ekwipotencjalizację pomiędzy ramą modułu fotowoltaicznego a elementami konstrukcji wsporczej na której moduł został położony np. poprzez stosowanie specjalnych klem z „ząbkami” lub podkładek „uszkadzających” podczas montażu anodowaną powłokę ramy modułu. W ostateczności w przypadku, gdy system montażowy nie zapewni ekwipotencjalizacji należy wykonać połączenia pomiędzy poszczególnymi ramami modułów fotowoltaicznych oraz elementami konstrukcji wsporczej na której moduły zostały położone.

W zakresie montażu samej konstrukcji jak i modułów fotowoltaicznych należy ściśle przestrzegać wytycznych producentów i stosować się bezwzględnie do instrukcji planowania i montażu.

Minimalne parametry techniczne okablowania:

Wszystkie przewody i kable stosowane do budowy instalacji fotowoltaicznej muszą posiadać stosowne certyfikaty i dokumenty potwierdzające ich zgodność z obowiązującymi przepisami prawa oraz aktualnymi normami technicznymi. Zastosowane przewody do systemu DC instalacji fotowoltaicznej muszą być dedykowane do pracy przy prądzie stałym oraz odporne na działanie warunków atmosferycznych, w szczególności na promieniowanie UV, potwierdzone stosownym certyfikatem. Do wykonywania połączeń w instalacjach fotowoltaicznych po stronie stałoprądowej należy wykorzystywać przewody jednożyłowe w postaci linek. Z racji pracy w ciągłym obciążeniu i często w temperaturze wyższej od otoczenia kable powinny móc pracować w temperaturach min. -40°C do 90°C . Przewody i kable należy prowadzić w odpowiednich korytach lub drabinach kablowych dodatkowo zabezpieczających przed warunkami atmosferycznymi, promieniowaniem UV, uszkodzeniami mechanicznymi czy przypadkową ingerencją osób postronnych itp.

Wymagania względem ochrony odgromowej i przepięciowej:

Zaleca się zaprojektowanie i wykonanie instalacji piorunochronnej zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz normami.

Jeśli wykonanie instalacji piorunochronnej będzie częścią inwestycji objętej projektem, należy zaprojektować i wykonać instalację piorunochronną w taki sposób, aby montowane urządzenia takie jak np. moduły fotowoltaiczne znajdowały się w przestrzeni ochronnej układu zwodów. Wykonawca zaprojektuje instalację piorunochronną mającą na celu ochronę przed uszkodzeniami mechanicznymi lub termicznymi spowodowanymi bezpośrednim uderzeniem pioruna. Urządzenie piorunochronne zostanie zaprojektowane w taki sposób, aby zapewnić odpowiednie odstępy izolacyjne pomiędzy zwodami instalacji odgromowej a elementami instalacji fotowoltaicznej.

Urządzenia elektryczne i elektroniczne w szczególności falowniki i systemy monitoringu należy chronić przed pośrednim oddziaływaniem elektrycznym i elektromagnetycznym stosując ochronę w postaci ograniczników przepięć. Ograniczniki przepięć zostaną zaprojektowane i zamontowane zarówno po stronie stałoprądowej, zmiennoprądowej jak i na liniach sygnałowych. Klasa ochronników zostanie określona przez projektanta na etapie opracowywania dokumentacji technicznych.

Wymagania względem dokumentacji i pomiarów:

Uruchomienie instalacji wraz z wykonaniem badań i pomiarów musi być zgodne z wymaganiami aktualnych przepisów prawa.

Dokumentacja techniczna powinna składać się z planów, rysunków lub innych dokumentów umożliwiających jednoznaczne określenie rodzaju i zakresu robót. Dokumentacja techniczna powinna uwzględniać wszystkie elementy, których wykonanie jest konieczne do należytej realizacji inwestycji.

Po zakończeniu realizacji inwestycji należy dostarczyć komplet dokumentów wymaganych do zgłoszenia i przyłączenia instalacji do sieci elektroenergetycznej zgodnie z wymaganiami Operatora Sieci Dystrybucji do którego sieci instalacje fotowoltaiczne zostaną przyłączone.

Wymagania względem oznakowania instalacji:

Każda wybudowana elektrownia fotowoltaiczna musi zostać wyposażona w odpowiednie oznakowanie zgodnie z aktualnymi przepisami prawa oraz normami technicznymi. Wykonawca zobowiązany jest do wykonania oznakowań, w szczególności:

- a) Umieszczenia tabliczek informujących o występowaniu urządzeń elektrycznych
- b) Umieszczeniu tabliczek informujących o podwójnym źródle zasilania energią elektryczną obiektów, w miejscach podłączenia instalacji fotowoltaicznych oraz wszystkich szczytkach rozdzielczych, w których może wystąpić napięcie pochodzące z instalacji fotowoltaicznej
- c) Oznakowania przewodów DC w miejscu podłączenia do falownika, w sposób umożliwiający rozpoznanie przewodów oraz całości obwodu/łańcucha

- d) Oznakowanie przewodów AC w miejscu podłączenia do instalacji elektrycznej obiektu, w sposób umożliwiający identyfikację obwodu i falownika
- e) Oznakowania przewodów zakopanych w ziemi (jeżeli takowe występują) na całej długości, w sposób umożliwiający identyfikację i rozpoznanie przewodów w przyszłości w odległościach określonych normą
- f) Umieszczenia minimum jednokreskowych schematów elektrycznych instalacji fotowoltaicznych w miejscach przyłączenia instalacji oraz w miejscu montażu falownika
- g) Umieszczenia w widocznym miejscu, przy falownikach oraz w miejscach przyłączenia instalacji fotowoltaicznych, instrukcji obsługi instalacji, procedur postępowania w przypadku awarii oraz informacji bhp i ppoż.
- h) Umieszczenia tabliczek informujących o wybudowanych instalacjach fotowoltaicznych przy wjeździe na posesję Zamawiającego w miejscach widocznych dla służb ratowniczych i/lub na budynkach na których zostały wybudowane instalacje PV

Wszystkie oznakowania muszą być wykonane w sposób trwały. Tabliczki informacyjne umieszczone na zewnątrz muszą być odporne na wpływ warunków atmosferycznych oraz degradujący wpływ promieniowania słonecznego. Jednokreskowe schematy elektryczne umieszczone w miejscach przyłączenia instalacji fotowoltaicznych należy przed zawieszeniem zalaminować. Oznakowania umieszczone na przewodach prowadzonych w ziemi muszą być wykonane w sposób zapewniający ich trwałość w całym okresie eksploatacji.

Dodatkowe informacje dla instalacji pomp ciepła do C.W.U

- Podaną w Procedurze Realizacji Projektu Grantowego wartość „Maksymalny dopuszczalny poziom hałasu” należy interpretować jako poziom natężenia akustycznego mierzony w odległości 1 m od urządzenia. Wymagana wartość: nie więcej niż 40 dB. Jeśli pozwalają na to możliwości techniczno-budowlane oraz Grantobiorca wyrazi na to zgodę, dopuszcza się zastosowanie urządzeń dla których ww. wartość jest wyższa, ale nie przekracza 48 dB.
- Podaną w Procedurze Realizacji Projektu Grantowego wartość „Minimalny wymagany współczynnik COP” należy rozumieć jako wartość COP zgodnie z normą EN 16147 dla punktu A15/W15-45.
- W Procedurze Realizacji Projektu Grantowego wartość „Minimalny zakres temperatur pracy:” wskazano jako zakres od nie więcej niż -5° C do nie mniej niż +43° C (temperatura powietrza zewnętrznego). Jeśli Grantobiorca wyrazi na to zgodę możliwe jest stosowanie urządzeń o zakresie pracy od nie więcej niż -5° C do nie mniej niż +35° C.